

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. T. 2015-06-08 SKUNDO**

2015 m. liepos 14 d. Nr. S-123 (7-133/2015)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

komisijos pirmininkės
komisijos narių

Editos Veršelienės
Lauros Milašiūtės
Rasos Stravinskaitės
Andriaus Veniaus
Linos Vosylienės – pranešėja

sekretoriaujant

Birutei Čirbaitei

dalyvaujant mokesčių mokėtojui ir jo atstovui

V. T. ,
advokatui N. V.

mokesčių administratoriaus atstovei

N. J.

2015 m. birželio 30 d. posėdyje išnagrinėjusi V. T. (toliau – Pareiškėjas) 2015-06-08 skundą dėl Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas) 2015-05-14 sprendimo Nr. 1A-202, n u s t a t ė:

Muitinės departamentas ginčijamu sprendimu patvirtino Kauno teritorinės muitinės (toliau – Kauno TM) 2015-03-30 sprendimą Nr. 5PM190415 dėl mokestinės prievolės muitinėje įregistravimo.

Sprendime nurodoma, jog Kauno TM, vadovaudamasi 1992-10-12 Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (toliau – Bendrijos muitinės kodeksas), 202 str. 1 d. a įtrauka, 3 d. antra ir trečia įtraukomis, 213 straipsniu, 2015-03-30 sprendimu Nr. 5PM190415 dėl neteisėtai įvežtų į Bendrijos muitų teritoriją cigarečių „Fest“ (40000 pakelių) ir „Queen menthol“ (60 pakelių, toliau – prekės), neturint įsigijimo dokumentų ir dokumentų, įrodančių importo mokesčių sumokėjimą už įvežtas importo muitais ir mokesčiais apmokestinamas prekes, pripažino Pareiškėją, A. Š. , A. M. ir A. L. solidariai atsakančiais skolininkais muitinei ir įregistravo 87301 Eur mokestinę prievolę muitinei (4080 Eur muitus, 61144 Eur akcizus, 15185 Eur pridėtinės vertės mokestį (toliau – PVM), 5521 Eur akcizų ir 1371 Eur PVM delspinigius).

Nurodoma, jog Kauno TM nurodytąjį sprendimą priėmė po to, kai 2015-02-11 gavo Valstybės sienos apsaugos tarnybos 2015-02-02 raštą Nr. (21/19-7.13)-12-346, kuriuo buvo persiūstas įsiteisėjęs Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamasis įsakymas baudžiamojoje byloje Nr. 1-476-574/2014. Teismas minėtame įsakyme konstatavo, kad Pareiškėjas neteisėtai

disponavo akcizais apmokestinamomis prekėmis, t. y., veikdamas su organizatoriumi A. Š., 2014-06-02 neteisėtai gabeno ir laikė kontrabandos būdu per valstybės sieną iš Baltarusijos Respublikos į Lietuvos Respubliką įgabentas ginčo cigaretes, nepažymėtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka finansų ministro patvirtinto pavyzdžio specialiaisiais ženklais – banderolėmis, kurių įsigijimo dokumentų ir dokumentų, įrodančių importo mokesčių sumokėjimą už į Bendrijos muitų teritoriją įvežamas importo muitais ir mokesčiais apmokestinamas prekes, asmenys neturėjo. Šiais savo veiksmais Pareiškėjas padarė nusikalstamą veiką, numatytą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 199² str. 1 dalyje. A. M. ir A. L., būdami valstybės tarnautojais, sudarė sąlygas ir padėjo kitiems asmenims įvykdyti kontrabandą bei neteisėtai disponavo akcizais apmokestinamomis prekėmis, piktnaudžiavo tarnybine padėtimi, t. y. padarė nusikalstamas veikas, numatytas BK 24 str. 6 dalyje ir 199 str. 1 dalyje, 24 str. 6 dalyje ir 199² str. 1 dalyje, 228 str. 1 dalyje. A. Š. organizavo kontrabandą bei neteisėtai disponavo akcizais apmokestinamomis prekėmis, t. y. padarė nusikalstamas veikas, numatytas BK 24 str. 4 dalyje ir 199 str. 1 dalyje, BK 24 str. 4 dalyje ir 199² str. 1 dalyje. Vilniaus apygardos teismas minėtu baudžiamuoju įsakymu pripažino šiuos asmenis kaltais padarius nusikalstamas veikas ir paskyrė jiems baudas su cigarečių konfiskavimu. Sprendime pažymima, kad Vilniaus apygardos teismo baudžiamasis įsakymas yra įsiteisėjęs, todėl aplinkybės, nustatytos įsiteisėjusiu teismo baudžiamuoju įsakymu, iš naujo neįrodinėjamos.

Sprendime taip pat nurodoma, jog ginčo atveju taikytini Bendrijos muitinės kodeksas, 1993-07-02 Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 2454/93, išdėstantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (toliau – Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatos), 2004-04-13 Mokesčių administravimo įstatymas Nr. IX-2112 (toliau – MAĮ) ir kiti teisės aktai.

Muitinės departamentas sprendime pažymi, kad įsiteisėjusiu teismo baudžiamuoju įsakymu Pareiškėjas pripažintas kaltu padarius nusikaltimą, numatytą BK 199² straipsnio „Neteisėtas disponavimas akcizais apmokestinamomis prekėmis“ 1 dalyje. Taigi, Pareiškėjas akcizais apmokestinamas prekes, pažeisdamas nustatytą tvarką, gabeno ir laikė sąmoningai ir valingai, o tai, Muitinės departamento teigimu, paneigia Pareiškėjo skundo argumentus, kad mokestinė prievolė muitinei jo atžvilgiu neturėtų būti įregistruota.

Sprendime nurodoma, jog Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamuoju įsakymu nustatyta, kad ginčo prekės į Bendrijos muitų teritoriją buvo įvežtos neteisėtai, kaip tai suprantama pagal Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 1 dalies antrą sakinį. Jokių duomenų, galinčių paneigti tokį vertinimą, nenustatyta. Todėl konstatuojama, kad toks neteisėtas įvežimas lėmė importo skolos muitinei atsiradimą (Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 1 dalies a punktas, 2 dalis) tuo metu, kai yra nustatoma, kad šios prekės yra tokioje situacijoje, dėl kurios susidaro muito skola (Bendrijos muitinės kodekso 214 str. 2 dalis). Nagrinėjamu atveju skola atsirado 2014-06-02, kaip kad savo sprendime teisingai nurodė Kauno TM.

Taip pat nurodoma, jog nagrinėjamo ginčo teisiniams santykiams taikytina Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 dalies trečia įtrauka, pagal kurią skolininkais, be kita ko, laikomi „bet kurie asmenys, įsigiję arba laikę atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad prekės buvo įvežtos neteisėtai“. Remiamasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2011-11-18 nutartimi adm. byloje Nr. A¹⁴³-2619/2011, kurioje teismas konstatavo, kad iš Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 dalies trečios įtraukos loginės konstrukcijos matyti, kad joje nustatytos dvi kumuliatyvios (t. y. turinčios egzistuoti kartu) sąlygos asmenį pripažinti skolininku: pirma, šie asmenys turi būti įsigiję arba laikę neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtas prekes ir, antra, šių prekių įsigijimo arba gavimo metu jie žinojo arba yra protingas pagrindas manyti, kad turėjo žinoti, jog jos (prekės) buvo įvežtos neteisėtai. Netenkinant bent vienos iš šių sąlygų, asmuo negali būti pripažįstamas privalančiu mokėti importo skolą muitinei (importo muitus) minėtos nuostatos pagrindu.

Tvirtinama, jog byloje nėra ginčo, kad Pareiškėjas įsigijo (gavo), gabeno ir laikė ginče aptariamą prekes. Ši aplinkybė konstatuota Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamuoju įsakymu baudžiamojoje byloje Nr. 1-476-574/2014. Taigi, pirmiau nurodyta pirmoji sąlyga yra tenkinama. Vertinant, ar yra tenkinama antroji sąlyga, pastebima, kad Europos Sąjungos Teisingumo

Teismas (toliau – ESTT) yra pažymėjęs, jog pripažinimui „skolininku“ Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 d. trečios įtraukos prasme taikomos sąlygos, pagrįstos subjektyviu vertinimu, t. y. fiziniai arba juridiniai asmenys turėjo sąmoningai įsigyti arba laikyti neteisėtai įvežtas prekes. Taip pat pastebima, kad, kaip matyti iš ginčo teisiniams santykiams taikytinų teisės normų, sprendžiant neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtas prekes įsigijusio ir (arba) laikiusio asmens pripažinimo muitinės skolininku klausimą, Bendrijos muitinės kodekso 202 st. 3 d. trečia įtrauka nereikalauja įrodyti, kad asmuo tikrai žinojo, jog įsigyja (gauna) neteisėtai į pastarąją teritoriją įvežtas prekes. Aptariamai sąlygai muitinės skolai atsirasti pakanka nustatyti, kad yra protingas pagrindas manyti, jog asmuo turėjo žinoti, kad įsigijo (gavo) ir (arba) laikė bei gabeno prekes, kurios buvo įvežtos neteisėtai (LVAT 2011-11-18 nutartis adm. byloje Nr. A¹⁴³-2619/2011).

Vilniaus apygardos teismo nagrinėtoje baudžiamojoje byloje Nr. 1-476-574/2014 nustatyta, kad Pareiškėjas disponavo kontrabandos būdu per valstybės sieną iš Baltarusijos į Lietuvą įgabentomis Baltarusijos Respublikos specialiais (fiskaliniais) ženklais – banderolėmis paženklintomis ginčo prekėmis (iš viso 40060 pakelių), kurioms Lietuvos Respublikos įstatymais ir norminiais teisės aktais buvo nustatyti specialūs jų (prekių) išleidimo į laisvą apyvartą reikalavimai, taip pat pareiga Lietuvoje skirtą parduoti apdorotą tabaką paženklinti nacionalinėmis banderolėmis (Akcizų įstatymo 32 straipsnis). Savo ruožtu, ypač atsižvelgiant į plačiai žinomą cigarečių kontrabandos iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos problemą, akivaizdu, kad Pareiškėjas, disponuodamas aptariamais tabako gaminiais, kurie nebuvo paženklinti Lietuvos Respublikos specialiais ženklais, turėjo suprasti, kad jie (gaminiai) į laisvą apyvartą buvo išleisti neteisėtai. Tokio vertinimo, Muitinės departamento nuomone, negali paneigti Pareiškėjo skundo argumentai (nežinojęs nei cigarečių kiekio, nei pavadinimo, nei jų vertės), kurie laikytini nepagrįsta gynybine Pareiškėjo pozicija siekiant išvengti mokestinės prievolės. Vien tai, kad cigaretės nebuvo paženklintos nacionalinėmis banderolėmis, Muitinės departamento tvirtinimu, sudaro pakankamą pagrindą manyti, kad disponuodamas dideliu kiekiu šių prekių, Pareiškėjas turėjo suprasti, kad jos apyvartoje yra neteisėtai.

Muitinės departamentas tvirtina, jog tai, kad ginčo prekės buvo paženklintos tik Baltarusijos Respublikos specialiaisiais ženklais ir buvo pastarosios valstybės kilmės, taip pat sudarė pagrindą suprasti, kad šios prekės į Bendrijos muitų teritoriją buvo įvežtos iš trečiosios šalies, t. y. buvo importuotos. Aplinkybė, kad buvo įsigytas (gautas) ir laikytas ypač didelis kiekis Lietuvos Respublikos specialiais ženklais (banderolėmis) nepaženklintų cigarečių (net 40060 pakelių), anot Muitinės departamento, leidžia daryti išvadą, kad Pareiškėjas, elgdamasis rūpestingai, atidžiai bei sąžiningai, turėjo suprasti, kad jis įsigijo (gavo) ir laikė neteisėtai apyvartoje esančius ir neteisėtai į šalies teritoriją įvežtus tabako gaminius (LVAT 2011-11-18 nutartis adm. byloje Nr. A¹⁴³-2619/2011). Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, Muitinės departamentas nurodo manantis, kad Pareiškėjas žinojo (turėjo žinoti), jog jis įsigijo (gavo) ir vėliau laikė neteisėtai į Bendrijos teritoriją įvežtas ginčo prekes. Todėl sprendime daroma išvada, kad Pareiškėjas Kauno TM sprendimu pagrįstai buvo pripažintas muitinės skolininku Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 dalies trečios įtraukos pagrindu, jam pagrįstai buvo apskaičiuota mokėtina importo skolos muitinei (importo muitų) suma.

Sprendime nurodoma, jog nagrinėjamo mokestinio ginčo teisiniams santykiams taikytina Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 d. antra įtrauka, pagal kurią skolininkais laikomi bet kurie asmenys, dalyvavę neteisėtai įvežant prekes ir žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad toks prekių įvežimas yra neteisėtas. ESTT savo praktikoje yra nurodęs, kad Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 dalimi norima plačiai apibrėžti „skolininko“ sąvoką, atsižvelgiant į skolininkų solidarumo taisyklę, nurodytą šio teisės akto 213 straipsnyje, pagal kurią keli asmenys, turintys sumokėti skolą muitinei, už tokią skolą atsako solidariai (2004-09-23 sprendimas byloje *Spedition Ulustrans*, C-414/02). Todėl, Muitinės departamento vertinimu, Pareiškėjo skundo teiginys, kad jo nusikalstami veiksmai teismo nebuvo kvalifikuoti kaip organizatoriaus ar bendrininkų padėjėjų, nėra reikšminga aplinkybė sprendžiant jo pripažinimo skolininku Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 dalies antros įtraukos pagrindu klausimą. LVAT 2014-10-23 nutartyje adm. byloje Nr. A⁴⁴²-1919/2014 konstatavo, kad „laikymo“ sąvoka turi būti suprantama kaip akcizais apmokestinamų prekių buvimas pas tam tikrą asmenį, t. y. taikant šią teisės normą žodis „laikyti“ apima visus prekių

buvimo pas tam tikrą asmenį atvejus. Prekių laikymas yra jų turėjimas žinioje. „Prekių laikymo“ sąvoka nesiejama su tokio pobūdžio požymiais kaip prekių priklausomybė konkrečiam asmeniui, asmenų tarpusavio santykiai dėl prekių ar organizacinių veiksmų atlikimas. Laikymo faktui konstatuoti pakanka nustatyti prekių faktinį turėjimą asmens žinioje ir nereikia nustatyti prekių konkretaus teisinio statuso (jų valdymo (naudojimo), nuosavybės ar kita teise).

Taip pat nurodoma, jog, atsižvelgiant į Bendrijos muitinės kodekso 4 str. 12 punkte apibrėžiamą muitinės skolininko sąvoką (tai bet kuris asmuo, privalantis sumokėti skolą muitinei), galima teigti, kad asmuo, kuris pripažįstamas muitinės skolininku dėl prekių importo, laikomas ir importuotoju Akcizų įstatymo 9 str. 12 dalies bei PVM įstatymo 2 str. 25 dalies ir 94 str. 3 dalies prasme. Sprendime vadovaujamas PVM įstatymo 2 str. 24 punkto, 3 straipsnio nuostatomis ir nurodoma, jog pati prievolė apskaičiuoti importo PVM už prekes, kurioms pagal atitinkamus Bendrijos teisės aktus yra taikomi importo muitai, atsiranda tuo metu, kai pagal minėtus teisės aktus atsiranda prievolė už jas apskaičiuoti importo muitus (PVM įstatymo 14 str. 12 dalis). Importo PVM už prekes mokamas tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šias prekes, kaip tai nustatyta Bendrijos muitinės kodekse (PVM įstatymo 94 str. 1 dalis). Importo PVM tarifas nustato šio įstatymo 19 straipsnis, o apskaičiavimo ir sumokėjimo tvarką reglamentuoja įstatymo X skyrius. PVM įstatymo 94 str. 3 dalis nustato, kad sumokėti importo PVM privalo importuotojas, o šio įstatymo 2 str. 25 punktas nustato, kad importuotojas – tai asmuo, kuris turi sumokėti už importuojamas šalies teritorijoje prekes nustatytą importo skolą muitinei arba turėtų sumokėti importo skolą muitinei, jeigu importuojamoms prekėms būtų nustatyti importo muitai, žemės ūkio ar kitos rinkliavos. PVM įstatymo 14 str. 12 dalis nustato, kad prievolė apskaičiuoti importo PVM už prekes, kurioms pagal atitinkamus Europos Sąjungos teisės aktus yra taikomi importo muitai, žemės ūkio ar kitos rinkliavos, nustatytos Europos Sąjungos mastu, atsiranda tuo metu, kai pagal minėtus teisės aktus atsiranda prievolė už jas apskaičiuoti importo muitus, žemės ūkio ar kitas rinkliavas. Kai prekėms netaikomi jokie importo muitai, žemės ūkio ar kitos rinkliavos, prievolė apskaičiuoti importo PVM atsiranda tada, kai pagal atitinkamus Muitinės kodekso nuostatas šalies teritorijoje būtų apskaičiuota importo skola muitinei, jeigu prekėms šie muitai ar rinkliavos būtų taikomi, t. y. 2014-06-02.

Sprendime taip pat vadovaujamas Akcizų įstatymo 9 straipsnio nuostatomis, nustatančiomis, kad prievolė mokėti akcizus Lietuvos Respublikoje atsiranda už Lietuvos Respublikoje importuojamas akcizais apmokestinamas prekes, kad prievolė mokėti akcizus šio straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju tenka importuotojui (šio straipsnio 12 dalis). Importuotoju laikomas asmuo, kuris turi sumokėti už prekes nustatytą importo skolą muitinei arba turėtų sumokėti importo skolą muitinei, jeigu prekėms būtų nustatyti importo muitai, žemės ūkio ar kitos rinkliavos. Kai akcizais apmokestinamos prekės importuojamos neteisėtai, prievolė mokėti akcizus tenka bet kuriam asmeniui, dalyvavusiam neteisėtai importuojant šias prekes. Lietuvos Respublikos muitinė turi teisę taikyti solidarios atsakomybės nuostatas importo muitų atveju, iš to, pasak Muitinės departamento, išplaukia ir Lietuvos Respublikos muitinės teisė taikyti solidarios atsakomybės nuostatas neteisėto importo PVM mokėjimo atveju. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą (Akcizų įstatymo 9 str. 13 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Muitinės departamento sprendime daroma išvada, kad tais atvejais, kai nustatoma, kad prekės yra neteisėtai importuotos Lietuvos Respublikoje, akcizus ir PVM turėtų sumokėti asmenys, kurie pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas laikomi asmenimis, turinčiais sumokėti importo skolą muitinei.

Nurodoma, jog Kauno TM skundžiamame sprendime pagrįstai nurodė, jog vadovaujantis Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 1 d. a įtrauka, 2 ir 3 dalimis, neteisėtai įvežant į Bendrijos muitų teritoriją importo muitais apmokestinamas prekes, atsiranda skola muitinei. Pagal to paties straipsnio 3 dalį skolininkais laikomi asmenys, neteisėtai įvežę ar dalyvavę įvežant tokias prekes, taip pat bet kurie asmenys, įsigiję arba laikę atitinkamas prekes ir jų įsigijimo metu žinoję (yra pagrindo manyti, turėję žinoti), kad jos buvo įvežtos neteisėtai. Tvirtinama, jog „neteisėto įvežimo“ sąvoka yra išaiškinta ESTT 2009-04-02 sprendime byloje C-459/07 – „tai prekės, kurios kirtusios Bendrijos išorės sieną sausuma yra minėtoje teritorijoje jau už pirmosios muitinės įstaigos, tačiau kurios nebuvo pristatytos į šią įstaigą, o už pranešimą muitinei apie šių prekių įvežimą atsakingi asmenys

apie tai nepranešė“. Pareigūnai cigaretes sulaikė Šalčininkuose (duomenys neskelbtini esančiame garaže ir automobilyje), t. y. už pirmosios muitinės įstaigos kirtus sieną. Įsiteisėjusiame Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamajame įsakyme baudžiamojoje byloje Nr. 1-476-574/2014 nurodyta, kad Pareiškėjas, iš anksto susitaręs ir veikdamas su organizatoriumi A. Š., 2014-06-02 nuo 16.00 iki 19.00 val., per keturis kartus duomenys neskelbtini esančio namo, kuris neturi numerio, kieme sukrovė į automobilį „V1“ (valst. Nr.) kontrabandos būdu per valstybės sieną iš Baltarusijos Respublikos į Lietuvos Respubliką įgabentas ginčo cigaretes, kol jas aptiko VSAT prie VRM Varėnos rinktinės pareigūnai.

Taip pat nurodoma, jog muitinės skoliai atsirasti pakanka nustatyti, kad yra protingas pagrindas manyti, jog asmuo turėjo žinoti, kad prekės buvo įvežtos neteisėtai (LVAT 2011-11-18 nutartis adm. byloje Nr. A¹⁴³-2619/2011). Aiškinant „turėjimo žinoti“ prasmę, teigtina, kad „turėjimas žinoti“ šiuo atveju yra siejamas su asmens pareiga veikti atidžiai ir rūpestingai, t. y. taip, kaip tokioje pačioje situacijoje elgtųsi *bonus pater familias*. Įvertinus minėtų teisės aktų nuostatas, ESTT praktiką sprendime konstatuojama, kad Pareiškėjas negalėjo nežinoti, kad prekės (cigaretės) į Bendrijos muitų teritoriją įvežtos neteisėtai, nes, išskyrus įvežamą asmeninėms reikmėms jų leidžiamą kiekį, teisėtai įvežtų ar prekybos įmonėse realizuojamų cigarečių, paženklintų Baltarusijos banderolėmis (ne Lietuvos Respublikos finansų ministro nustatyto pavyzdžio banderolėmis), Lietuvoje nėra. Tai nustato Tabako kontrolės įstatymas ir Apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklavimo specialiais ženklais – banderolėmis taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-09 nutarimu Nr. 408 (5 punktas).

Sprendime vadovaujamosi MAĮ 2 str. 18 dalimi, apibrėžiančia mokestinę prievolę, ir tvirtinama, jog nuo paties Pareiškėjo valios priklausė mokestinės prievolės įvykdymo laikas. Laiku ir tinkamai neįvykdžius mokestinių prievolių, teisės aktai suteikia mokesčių administratoriui teisę taikyti mokestinių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones. Nurodoma, jog mokesčių mokėtojui pažeidus nustatytus terminus, mokesčių administratoriui atsirado teisė skaičiuoti delspinigius. Atsižvelgiama į LVAT 2011-11-18 nutartį adm. byloje Nr. A¹⁴³-2619/2011, kurioje teismas konstatavo, kad pareiškėjui paskirti mokėti delspinigiai už mokestinės prievolės neįvykdymą nelaikytini baudimu Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 7 protokolo 4 straipsnio 1 dalies prasme. Šiuo konkrečiu atveju delspinigiai, kuriuos Kauno TM sprendimu buvo įpareigotas sumokėti Pareiškėjas, savo turiniu ir pobūdžiu neturi nubaudimo Konvencijos prasme požymių, todėl konstatuojama, kad dėl įpareigojimo juos sumokėti *non bis in idem* principas nėra pažeistas.

Sprendime taip pat vadovaujamosi PVM įstatymo 123 str. 1 dalimi, Akcizų įstatymo 21 str. 3 dalimi, MAĮ 96 str. 1 d. 2 punktu, 97 str. 2 dalimi ir nurodoma, jog už neapskaičiuotą nedeklaruojamą importo PVM ir akcizus skaičiuotini delspinigiai už kiekvieną kalendorinę dieną, susidariusią po tos dienos, kai mokestis turėjo būti sumokėtas į biudžetą iki sprendimo priėmimo dienos. Kauno TM sprendime nustatyta, kad skolos muitinei atsiradimo diena – 2014-06-02. Taigi, delspinigiai pagrįstai apskaičiuoti nuo 2014-06-03 iki Kauno TM sprendimo priėmimo dienos – 2015-03-30. Nurodoma, jog pagal MAĮ 98 str. 2 dalyje įtvirtintą teisės normą delspinigiai skaičiuojami ne už 180 dienų iš viso, bet ne ilgiau kaip 180 dienų nuo teisės priverstinai išieškoti mokestinę nepriemoką atsiradimo dienos. Teisės išieškoti mokestinę nepriemoką atsiradimo momentą nustato MAĮ 105 str. 2 dalis. Muitinės departamento nuomone, Kauno TM teisingai ir pagrįstai apskaičiavo Pareiškėjui delspinigių mokestinę nepriemoką.

Muitinės departamento nuomone, Kauno TM sprendime muitinio įvertinimo metodai ir mokesčių apskaičiavimo teisiniai pagrindai aptarti išsamiai, todėl nėra pagrindo pakartotinai jų aptarinėti. Vertinti šias aplinkybes kitaip, nei jas įvertino Kauno TM, Muitinės departamentas neturi pagrindo. Kauno TM 2015-03-30 sprendimas Nr. 5PM190415 „Dėl mokestinės prievolės muitinėje įregistravimo“ yra pagrįstas ir teisėtas, todėl, Muitinės departamento tvirtinimu, tenkinti Pareiškėjo prašymą jį panaikinti nėra pagrindo.

Pareiškėjas nesutinka su ginčijamu Muitinės departamento 2015-05-14 sprendimu Nr. 1A-202 ir 2015-06-08 skunde nurodo, kad Kauno TM 2015-03-30 sprendime nurodyta, jog muito skola susidaro tuo metu, kai prekės neteisėtai įvežamos į muitų teritoriją bei tuo metu, kai yra

nustatoma, kad šios prekės yra tokioje situacijoje, dėl kurios susidaro muito skola (Bendrijos muitinės kodekso 214 str. 2 dalis). Nagrinėjamu atveju skola susidarė 2014-06-02. Tačiau tik Vilniaus apygardos teismas 2014-11-17 baudžiamuoju įsakymu baudžiamojoje byloje Nr. 1-476-574/2014 nustatė, kad Pareiškėjas, veikdamas su organizatoriumi A. Š., 2014-06-02 neteisėtai gabeno ir laikė kontrabandos būdu per valstybės sieną iš Baltarusijos Respublikos į Lietuvos Respubliką įgabentas 40000 pakelių cigarečių „Fest“ ir 60 pakelių cigarečių „Queen menthol“, nepažymėtų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka finansų ministro patvirtinto pavyzdžio specialiaisiais ženklais – banderolėmis, kurių įsigijimo dokumentų ir dokumentų, įrodančių importo mokesčių sumokėjimą už į Bendrijos muitų teritoriją įvežamas importo muitais ir mokesčiais apmokestinamas prekes, neturėjo. Pareiškėjas buvo nuteistas dėl nusikalstamos veikos, numatytos BK 199² str. 1 dalyje, padarymo. A. M. ir A. L., būdami valstybės tarnautojais, sudarė sąlygas bei padėjo kitiems asmenims įvykdyti kontrabandą bei neteisėtai disponavo akcizais apmokestinamomis prekėmis, piktnaudžiavo tarnybine padėtimi ir buvo nuteisti pagal BK 24 str. 6 dalį ir 199 str. 1 dalį, 24 str. 6 dalį ir 199² str. 1 dalį, 228 str. 1 dalį. A. Š. organizavo kontrabandą bei neteisėtai disponavo akcizais apmokestinamomis prekėmis ir buvo nuteistas pagal BK 24 str. 4 dalį ir 199 str. 1 dalį, BK 24 str. 4 dalį ir 199² str. 1 dalį. Taigi, Pareiškėjo veiksmai teismo nebuvo kvalifikuoti kaip organizatoriaus (A. Š.) ar bendrininkų padėjėjų (A. M. ir A. L.), todėl, jo manymu, buvo netinkamai nustatytos faktinės bylos aplinkybės. Pareiškėjas nežinojo nei cigarečių kiekio, nei pavadinimo, nei jų vertės, todėl mokesstinė prievolė muitinei jo atžvilgiu neturėtų būti įregistruota.

Muitinės departamento 2015-05-14 sprendime Nr. 1A-202 nurodyta, kad „neteisėto įvežimo“ sąvoka yra išaiškinta ESTT 2009-04-02 sprendime byloje C-459/07, tai „prekės, kurios kirtusios Bendrijos išorės sieną sausuma yra minėtoje teritorijoje jau už pirmosios muitinės įstaigos, tačiau kurios nebuvo pristatytos į šią įstaigą, o už pranešimą muitinei apie šių prekių įvežimą atsakingi asmenys apie tai nepranešė“. Nurodoma, kad pareigūnai cigaretes sulaikė Šalčininkuose (duomenys neskelbtini esančiame garaže ir automobilyje), t. y. už pirmosios muitinės įstaigos, kirtus sieną. Šios aplinkybės Pareiškėjas teigia neginčijantis, tačiau toliau sprendime nurodoma, kad ESTT 2010-04-29 sprendime byloje C-230/08 konstatavo, jog prekės, kurias vietos muitinės ir mokesčių institucijos sulaikė įvežamas į Bendrijos teritoriją ir kurias tos institucijos iš karto arba vėliau sunaikino neišleidusios jų iš savo žinios, turi būti laikomos neimportuotomis į Bendriją, todėl tų prekių apmokestinimo akcizu momentas neįvyksta. Iš baudžiamojoje byloje nustatytų faktinių aplinkybių matyti, kad pareigūnai cigaretes sulaikė duomenys neskelbtini esančiame garaže ir automobilyje, šios cigaretės įsiteisėjusiu Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamuoju įsakymu buvo konfiskuotos, todėl, Pareiškėjo nuomone, sulaikytų cigarečių apmokestinimas akcizu yra neteisėtas.

Dėl sprendimo laikyti Pareiškėją solidariai atsakančiu muitinei kartu su kitais asmenimis skunde remiamasi Civilinio kodekso (toliau – CK) 6.279 str. 1 dalyje įtvirtinta taisykle, jog bendrai padarę žalą asmenys nukentėjusiajam asmeniui (Muitinės departamentui) atsako solidariai tik tuo atveju, kai negalima nustatyti priežastinio ryšio tarp kiekvieno iš žalą padariusių asmenų veiksmų ir atsiradusios žalos, t. y. nustatyti, kokios dalies žalos atsiradimą nulėmė konkretaus asmens veiksmai. Nagrinėtos baudžiamosios bylos atveju Vilniaus apygardos teismas, individualizavęs nuteistųjų tyčią ir įvertinęs kiekvieno iš nuteistųjų atliktų veiksmų ir padarytos žalos priežastinį ryšį, paskyrė nuteistiesiems skirtingas bausmes, todėl, Pareiškėjo tvirtinimu, Muitinės departamento sprendimas laikyti mokesstinę prievolę solidaria yra neteisėtas. Pasak Pareiškėjo, šiuo atveju nėra ir kitų CK 6.6 str. 3 dalyje nurodytų prievolės solidarumo preziumavimo pagrindų – prievolė atlyginti žalą yra piniginė, todėl daloma ir gali būti padalyta nuteistiesiems proporcingai kiekvieno iš nuteistųjų padarytos žalos dydžiui. CK 6.279 str. 2 dalyje įtvirtinta, kad nustatant solidariai atsakingų asmenų tarpusavio reikalavimus, atsižvelgiama į kiekvieno iš jų kaltę, išskyrus atvejus, kai įstatymai numato ką kita. Be to, aplinkybė, kad prievolė yra solidari, tik suteikia teisę kreditoriui visos prievolės įvykdymo reikalauti bet kurio iš bendraskolių, tačiau neužkerta kelio kreditoriui reikalauti įvykdyti vieno iš bendraskolių tik jo prievolės dalį.

Remiantis išdėstytais motyvais ir vadovaujantis MAĮ 152 str. 2 dalimi, skunde prašoma panaikinti Muitinės departamento 2015-05-14 sprendimą Nr. 1A-202.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) konstatuoja, jog Pareiškėjo skundas atmetinas, ginčijamas Muitinės departamento 2015-05-14 sprendimas Nr. 1A-202 tvirtintinas.

Ginčas nagrinėjamu atveju yra kilęs dėl mokesčių administratoriaus sprendimo, kuriuo Pareiškėjui su kitais trimis fiziniais asmenimis solidariai yra nurodyta sumokėti 87301 Eur mokestinę prievolę muitinei neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežus ir disponavus 40000 pakelių cigarečių „Fest“ ir 60 pakelių cigarečių „Queen menthol“. Iš Pareiškėjo skundo Komisijai turinio matyti, jog Pareiškėjas neginčija įsiteisėjusiame Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamajame įsakyme baudžiamojoje byloje Nr. 1-476-574/2014 nurodytų faktinių aplinkybių, patvirtinančių neteisėto disponavimo akcizais apmokestinamomis prekėmis faktą, taip pat mokesčių administratoriaus apskaičiuotos ginčo prekių muitinės vertės, nurodytos sumokėti mokestinės prievolės aritmetinio apskaičiavimo teisingumo. Atsižvelgdama į Pareiškėjo skundo motyvus, apsprendžiančius šio mokestinio ginčo ribas, taip pat į aplinkybę, jog Muitinės departamentas ginčijamame sprendime (sprendimo 2–6 psl.) išsamiai aprašė teisinį Pareiškėjui nurodytos sumokėti mokestinės prievolės apskaičiavimo pagrindą, Komisija, sutikdama su mokesčių administratoriaus sprendime išdėstyta pozicija, faktinių aplinkybių teisiniu vertinimu bei jų kvalifikavimu, nemato pagrindo iš naujo išsamiai kartoti Muitinės departamento pateiktų argumentų ir plačiau šiame sprendime pasisako dėl Pareiškėjo 2015-06-08 skunde, Pareiškėjo bei jo atstovo mokestinio ginčo nagrinėjimo Komisijos posėdyje metu akcentuotų nesutikimo su Muitinės departamento 2015-05-14 sprendimu Nr. 1A-202 argumentų.

Pareiškėjas skunde pažymi, kad, atsižvelgiant į tai, jog Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamuoju įsakymu jis buvo nuteistas už nusikalstamos veikos, numatytos BK 199² str. 1 dalyje, padarymą, tačiau teismas jo veiksmų nekvalifikavo kaip organizatoriaus ar bendrininkų padėjėjų, mokesčių administratorius netinkamai nustatė faktines bylos aplinkybes, nes neatsižvelgė į Pareiškėjo vaidmenį nusikalstamos veikos padaryme. Pareiškėjas teigia nežinojęs ginčo cigarečių kiekio, jų pavadinimo, vertės, todėl mokestinė prievolė muitinei jo atžvilgiu įregistruota nepagrįstai.

Komisija pažymi, jog nurodytieji Pareiškėjo argumentai yra nepagrįsti. Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 1 d. a punktas reglamentuoja, kad importo skola muitinei atsiranda neteisėtai įvežant į Bendrijos muitų teritoriją importo muitais apmokestinamas prekes. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse pažymima, kad skola muitinei atsiranda neteisėto prekių įvežimo momentu, o skolininkais laikomi asmenys, neteisėtai įvežę prekes, bei bet kurie asmenys, kurie dalyvavo neteisėtai įvežant prekes ir žinojo arba, yra pagrindo manyti, turėjo žinoti, kad toks prekių įvežimas yra neteisėtas ir *bet kurie asmenys, kurie įsigijo arba laikė atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinojo (turėjo žinoti), kad prekės buvo įvežtos neteisėtai*. Remiantis ESTT 2009-04-02 sprendimu byloje C-459/07, neteisėto įvežimo sąvoka Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio prasme reiškia situaciją, kai prekės, kirtusios Bendrijos išorinę sieną sausuma, yra minėtoje teritorijoje jau už pirmosios muitinės įstaigos, esančios Bendrijos muitų teritorijoje, tačiau kurios nebuvo pristatytos į šią įstaigą ir nepateiktos muitinei, dėl ko už pranešimą muitinei apie šių prekių įvežimą atsakingi asmenys apie tai nepranešė.

Iš išdėstyto teisinio reglamentavimo ir bylos medžiagos matyti, jog mokesčių administratorius Pareiškėją pripažino asmeniu, įgijusiu (laikiusiu) prekes – cigaretes su Baltarusijos Respublikos banderolėmis, ir jų įgijimo arba gavimo metu žinojusių arba turėjusių žinoti, kad prekės į Bendrijos muitų teritoriją buvo įvežtos neteisėtai. Pareiškėjo skunde akcentuotos aplinkybės, susijusios su jo vaidmeniu nusikalstamos veikos padaryme, nėra teisiškai reikšmingos sprendžiant jo pripažinimo skolininku Bendrijos muitinės kodekso prasme klausimą, nes, kaip teisingai pažymėjo Muitinės departamentas ginčijamame sprendime, Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 dalyje nustatytos tik dvi turinčios egzistuoti kartu sąlygos asmenį pripažinti skolininku: pirma, šis asmuo turi būti įsigijęs arba laikęs neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtas prekes, ir, antra, šių prekių įsigijimo arba gavimo metu jis žinojo arba, yra protingas pagrindas manyti, kad turėjo žinoti, jog jos (prekės) buvo įvežtos neteisėtai. Pastebėtina, jog nurodytosios Bendrijos muitinės kodekso nuostatos nereikalauja įrodyti, kad asmuo tikrai žinojo, jog laiko neteisėtai įvežtas prekes, nes aptariamai sąlygai muitinės skolai atsirasti pakanka nustatyti, kad *yra protingas pagrindas manyti, jog asmuo turėjo žinoti, kad prekių įvežimas buvo neteisėtas*.

Byloje nėra ginčo, kad Pareiškėjas, pažeisdamas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004-05-26 įsakymu Nr. 4-200 patvirtintų Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gebenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių reikalavimus, įsigijo (gavo) ir gabeno kontrabandos būdu per valstybės sieną iš Baltarusijos Respublikos į Lietuvos Respubliką įgabentas ginčo prekes. Ši aplinkybė konstatuota Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamajame įsakyme baudžiamojoje byloje Nr. 1-476-574/2014, ją pripažino ir pats Pareiškėjas. Taigi, aukščiau paminėta pirmoji sąlyga yra tenkinama.

Mokestinio ginčo byloje nustatytų ir ginčijamame Muitinės departamento sprendime akcentuotų aplinkybių visuma, o būtent tai, kad Pareiškėjas gabeno labai didelį kiekį (40060 pakelių) į maišus sukrautų cigarečių, kad ginčo prekės buvo pažymėtos Baltarusijos Respublikos banderolėmis, nors norminiai teisės aktai nustato specialius tokių prekių išleidimo į laisvą apyvartą Lietuvos Respublikoje reikalavimus (apdorotą tabaką paženklinėti nacionalinėmis banderolėmis), kad Pareiškėjas įsigijo (sukrovė į automobilį ir gabeno) cigaretes A. Š. pasiūlius be jų įsigijimo dokumentų, kad visuomenėje yra plačiai žinoma kontrabandos iš Baltarusijos Respublikos problema bei faktas, jog Lietuvos rinkoje greta teisėtai į laisvą apyvartą išleistų tam tikru mastu cirkuliuoja ir neteisėtai išleisti (įvežti) apdoroto tabako gaminiai, leidžia sutikti su mokesčių administratoriaus ginčijamame sprendime konstatuota išvada, kad Pareiškėjas turėjo suprasti (žinoti), jog jo gabentos ginčo prekės į Bendrijos muitų teritoriją buvo įvežtos neteisėtai. Pareiškėjas teigia nežinojęs ginčo cigarečių kiekio, jų pavadinimo, vertės, tačiau šie Pareiškėjo teiginiai nepaneigia prieš tai padarytos išvados ir vertintini kaip nepagrįsta Pareiškėjo pozicija siekiant išvengti mokestinės prievolės. Taigi, nagrinėjamo mokestinio ginčo atveju yra tenkinama ir antroji sąlyga pripažinti Pareiškėją skolininku muitinei.

Komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, daro išvadą, jog Muitinės departamentas ginčijamame sprendime pagrįstai nurodė, jog šiuo atveju Pareiškėjas laikomas skolininku dėl neteisėto ginčo prekių laikymo, žinant (yra pagrindo manyti, turint žinoti), kad šios prekės įvežtos neteisėtai. Konstatuotina, jog mokesčių administratorius pagrįstai Pareiškėją pripažino skolininku Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 d. trečios įtraukos pagrindu.

Pasisakydama dėl Pareiškėjo skunde išdėstytų argumentų, jog ginčo cigaretės buvo sulaikytos duomenys neskelbtini esančiame garaže ir automobilyje, o įsiteisėjusiu Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamuoju įsakymu buvo konfiskuotos, ir todėl akcizai nuo sulaikytų ir konfiskuotų prekių negalėjo būti apskaičiuoti, Komisija nurodo, jog ta aplinkybė, kad ginčo prekės buvo konfiskuotos ir sunaikintos, neturi reikšmės prievolei sumokėti mokesčius. Kaip matyti iš ESTT 2010-04-29 sprendimo byloje C-230/08, pareiga mokėti importo PVM ar akcizus už importuotas akcizais apmokestinamas prekes dėl prekių konfiskavimo ir sunaikinimo neatsirastų tik tokiu atveju, jei prekės būtų buvusios sulaikytos pirmosios prekių įvežimo į Bendrijos muitų teritoriją muitinės įstaigos zonoje prie Bendrijos išorinės sienos. Tokių aplinkybių šioje byloje nenustatyta, nes prekės buvo sulaikytos už pirmosios muitinės įstaigos (duomenys neskelbtini) kirtus sieną. Be to, ir LVAT savo nutartyse (sprendimuose) ne kartą yra nurodęs, jog neteisėtai įvežtų, laikomų Lietuvos Respublikos banderolėmis nepaženklintų akcizais apmokestinamų prekių tolesnis likimas (taip pat ir jų konfiskavimas, sunaikinimas) prievolei mokėti akcizus įtakos neturi (2008-01-28 nutartis adm. byloje Nr. A⁴³⁸-129/2008; 2008-12-09 nutartis adm. byloje Nr. A¹⁴³-2007/2008; 2009-02-10 nutartis adm. byloje Nr. A¹⁴³-205/2009; 2009-05-28 nutartis adm. byloje Nr. A⁴⁴²-754/2009; 2010-06-04 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁷⁵-916/2010; 2011-05-30 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁷⁵-1011/2011 ir kt.). Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, jog, konfiskavus ir sunaikinus ginčo prekes, prievolė mokėti importo mokesčius Pareiškėjui neišnyko.

Taip pat atmestini Pareiškėjo argumentai, paremti skunde cituotomis CK nuostatomis, jog Muitinės departamento sprendimas laikyti mokestinę prievolę solidaria yra neteisėtas. Komisija pažymi, kad mokestiniai teisiniai santykiai yra reglamentuojami specialiais mokesčių įstatymais, šio mokestinio ginčo atveju – Bendrijos muitinės kodeksu, PVM įstatymu, Akcizų įstatymu, MAĮ. Toks specialus šių santykių reglamentavimo principas yra įtvirtintas ir CK 1.1 str. 2 dalyje, pagal kurią turtiniams santykiams, kurie pagrįsti įstatymų nustatytais asmenų pavaldumu valstybės institucijoms ir kurie tiesiogiai atsiranda, kai valstybės institucijos atlieka valdžios funkcijas (realizuojamas pavaldumas) arba įstatymų nustatytas asmenims pareigas valstybei ar jos taiko įstatymų nustatytas

administracines ar baudžiamąsias sankcijas, įskaitant valstybės mokesčių, kitų privalomų rinkliavų ar įmokų valstybei ar jos institucijoms, valstybės biudžeto santykius, bei kitokiems santykiams, kuriuos reglamentuoja viešosios teisės normos, šio kodekso normos taikomos tiek, kiek šių santykių nereglamentuoja atitinkami įstatymai, taip pat šio kodekso įsakmiai nurodytais atvejais. Todėl mokesčių administratorius, konstatuodamas, kad Pareiškėjo mokestinė prievolė yra solidari su kitais trimis asmenimis, nagrinėjamu atveju pagrįstai vadovavosi aukščiau nurodytų teisės aktų, bet ne Pareiškėjo skunde cituotomis CK normomis. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Bendrijos muitinės kodekso 213 straipsnis numato, kad, jei vieną skolą muitinei privalo sumokėti keli asmenys, jie solidariai atsako už tokią skolą. Solidariąją atsakomybę muitinei yra pripažinęs ir ESTT, nustatydamas, jog Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 3 dalimi norima plačiai apibrėžti skolininko sąvoką, atsižvelgiant į skolininkų solidarumo taisyklę, nurodytą to paties kodekso 213 straipsnyje, pagal kurią keli asmenys, turintys sumokėti skolą muitinei, už tokią skolą atsako solidariai (2004-09-23 sprendimas byloje Nr. C-414/02). Nagrinėjamo ginčo kontekste Pareiškėjas kartu su kitais byloje minimais trimis asmenimis pagrįstai Bendrijos muitinės kodekso 202 str. 1 d. a punkto prasme buvo pripažinti skolininkais muitinei, jų atsakomybė nedalijama, neindividualizuojama ir laikoma solidaria (LVAT 2013-03-14 nutartis adm. byloje Nr. A²⁶¹-840/2013, 2014-11-03 nutartis adm. byloje Nr. A²⁶¹-1094/2014).

Pareiškėjas mokestinio ginčo nagrinėjimo Komisijos posėdyje metu išdėstė prašymą atleisti jį nuo 5521 Eur akcizų ir 1371 Eur PVM delspinigių mokėjimo dėl sunkios ekonominės padėties bei pateikė Komisijai dokumentus, patvirtinančius sunkią jo ekonominę padėtį. Todėl Komisija nagrinės, ar Pareiškėjas atleistinas nuo delspinigių mokėjimo MAĮ 100 str. 1 d. 3 punkto pagrindu.

MAĮ 100 str. 1 d. 3 punkte numatyta, kad mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo delspinigių, kai juos išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo 113 str. 1 d. 3 punktą. MAĮ 113 str. 1 d. 3 punkte numatyta, kad mokestinė nepriemoka gali būti pripažįstama beviltiška, kai netikslinga priverstinai ją išieškoti, nes sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama.

LVAT, aiškindamas MAĮ 100 str. 1 d. 3 punktą, ne kartą yra pažymėjęs, jog minėtos įstatymo nuostatos negali būti taikomos vien tik formaliai atsižvelgiant į mokesčių mokėtojo priklausymą tam tikrai socialinei grupei, kuriai valstybė paprastai teikia paramą. Asmuo, net ir priklausydamas atitinkamai socialinei grupei (būdamas pensininkas, bedarbis, neįgalusis ar pan.), vis tik gali turėti nemažai turto ir finansinių lėšų, o tokiu atveju jo atleidimas nuo delspinigių jau negalėtų būti pateisinamas ekonominiu ar socialiniu požiūriu (LVAT 2010-06-07 nutartis adm. byloje Nr. A⁴⁴²-807/2010, paskelbta „Administracinė jurisprudencija“ Nr. 19, 2010 m.; 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-2544/2011; 2011-12-01 nutartis adm. byloje Nr. A⁴⁴²-2900/2011 ir kt).

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad LVAT, nagrinėdamas mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių ir baudų pagrindus, vadovaujasi ne tik MAĮ įtvirtintais atleidimo nuo delspinigių (baudų) pagrindais, bet ir laikosi pozicijos, kad sprendžiant mokesčių mokėtojų atleidimo nuo apskaičiuotų baudų ir delspinigių klausimus, turi būti vadovujamasi teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – KT) suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus (LVAT 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-2343/2011; 2011-09-19 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-3447/2011; 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-2544/2011; 2011-09-08 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁷⁵-2144/2011). KT ne kartą yra konstatavęs, kad konstituciniai teisingumo, teisinės valstybės principai suponuoja ir tai, kad už teisės pažeidimus valstybės nustatomos poveikio priemonės turi būti proporcingos (adekvačios) teisės pažeidimui, turi atitikti siekiamus teisėtus ir visuotinai svarbius tikslus, neturi varžyti asmens akivaizdžiai labiau negu reikia šiems tikslams pasiekti; tarp siekiamo tikslo nubausti teisės pažeidėjus ir užtikrinti teisės pažeidimų prevenciją ir pasirinktų priemonių šiam tikslui pasiekti turi būti teisinga pusiausvyra (proporcingumas); konstitucinis teisingumo principas reikalauja nustatomas nuobaudas diferencijuoti taip, kad jas taikant būtų galima atsižvelgti į teisės pažeidimo pobūdį, į atsakomybę lengvinančias ir kitas aplinkybes, kad atsižvelgiant į tai būtų galima skirti mažesnę nuobaudą nei sankcijoje numatytoji minimali ir kt.; įstatymuose už įstatymų pažeidimus

nustatomos baudos turi būti tokio dydžio, koks yra būtinas siekiant teisėto ir visuotinai svarbaus tikslo – užtikrinti įstatymų laikymąsi, nustatytų pareigų vykdymą (KT 2000-12-06, 2001-10-02, 2004-01-26, 2005-11-03, 2005-11-10, 2008-01-21 nutarimai).

Nagrinėjamoje byloje vertinant Pareiškėjo pateiktus jo sunkią ekonominę padėtį pagrindžiančius dokumentus nustatyta, jog Pareiškėjas mokestinio ginčo nagrinėjimo metu dirba UAB P. LT. Iš šios bendrovės 2015-06-29 pažymos apie priskaičiuotą ir išmokėtą darbo užmokestį bei kitas išmokas Nr. 01 matyti, jog Pareiškėjui už 2015 m. balandžio mėn. išmokėtas 500 Eur, už gegužės mėn. – 42,30 Eur darbo užmokestis. Iš byloje pateiktų UAB „P1“ 2015-06-25 pažymų apie priskaičiuotą ir išmokėtą darbo užmokestį bei kitas išmokas matyti, jog šioje bendrovėje dirbusiai Pareiškėjo sutuoktinei A. T. 2014 m. lapkričio ir gruodžio mėn. buvo išmokėtas darbo užmokestis atitinkamai 1156,65 Lt ir 1055,45 Lt, 2015 m. sausio mėn. išmokėta 271,34 Eur. Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos Šalčininkų seniūnijos 2015-06-29 pažyma Nr. BR-167 patvirtina, jog Pareiškėjas ir jo sutuoktinė auginą du mažamečius vaikus: sūnų B. T., gim., ir dukrą J. T., gim.

Iš bylos medžiagos matyti, jog Pareiškėjas Vilniaus apygardos teismo 2014-11-17 baudžiamuoju įsakymu baudžiamojame byloje Nr. 1-476-574/2014 pripažintas kaltu padarius nusikalstamą veiką, numatytą BK 199² str. 1 dalyje, ir jam šiuo baudžiamuoju įsakymu skirta 4857 Eur bauda.

Iš bylos medžiagos taip pat matyti, jog Pareiškėjo vardu nėra registruota transporto priemonių. VĮ Registrų centro duomenimis, Pareiškėjo nuosavybės teisės į nekilnojamuosius daiktus, esančius Lietuvos Respublikos teritorijoje, neįregistruotos, yra įregistruoti juridiniai faktai apie Pareiškėjui išduotą paveldėjimo teisės liudijimą į 3/16 dalis žemės sklypo ir gyvenamojo namo su ūkiniais pastatais duomenys neskelbtini (0.0862 ha žemės sklypo vidutinė rinkos vertė, nurodyta 2015-07-01 Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išraše, yra 2920 Eur, gyvenamojo namo – 10300 Eur, priklausinių – 1164 Eur).

Taigi, atsižvelgiant į tai, jog Pareiškėjo gaunamos pajamos yra mažos, turimi piniginiai įsipareigojimai (teismo paskirta bauda, muitinės sprendimu apskaičiuota mokestinė prievolė) – dideli, Pareiškėjo vardu nėra registruota transporto priemonių, Pareiškėjo paveldėta nekilnojamojo turto dalis yra nedidelės vertės, teigtina, jog neatleidus Pareiškėjo nuo 5521 Eur akcizų ir 1371 Eur PVM delspinigių mokėjimo ir nurodžius šią sumą sumokėti į valstybės biudžetą, Pareiškėjo ekonominė padėtis gali labai pasunkėti, kas betarpiškai turėtų įtakos Pareiškėjo ir jo dviejų mažamečių vaikų ekonominėms (socialinėms) gyvenimo sąlygoms.

Komisija, atsižvelgdama į nustatytas aplinkybes, siekdama nepažeisti Pareiškėjo ir jo mažamečių vaikų teisės į tinkamas gyvenimo sąlygas, vadovaudamasi MAĮ įtvirtintais teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgdama į LVAT formuojamą administracinių bylų praktiką atleidimo nuo ekonominių sankcijų bylose, remdamasi KT doktrina dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus (delspinigiai mokesčių teisėje taip pat traktuojami kaip sankcija, kuri gali būti taikoma asmeniui, laiku ar tinkamai neįvykdžiusiam pareigos mokėti mokesčius), daro išvadą, jog pareigos sumokėti 5521 Eur akcizų ir 1371 Eur PVM delspinigius Pareiškėjui nustatymas yra netikslingas socialiniu ir ekonominiu požiūriu. Todėl Komisija laikosi pozicijos, kad šioje nagrinėjamoje byloje yra pagrindas Pareiškėją atleisti nuo papildomai apskaičiuotų 5521 Eur akcizų ir 1371 Eur PVM delspinigių mokėjimo.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 100 straipsnio 2 dalimi, 155 straipsnio 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2015-05-14 sprendimą Nr. 1A-202.
2. Atleisti Pareiškėją nuo 5521 Eur akcizų ir 1371 Eur PVM delspinigių mokėjimo.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu dėl mokestinio ginčo, turi teisę šį sprendimą

apskūsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 straipsnio 2 dalį apskūsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, sprendami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos. Mokesčių administravimo įstatymo 164 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad dokumentų, siunčiamų registruotu laišku, įteikimo mokesčių mokėtojui diena laikoma penkta darbo diena, einanti po mokesčių administratoriaus siunčiamos korespondencijos perdavimo paštui dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Veršelienė

Komisijos nariai

Laura Milašiūtė

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius

Lina Vosylienė